

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 1 października 2021 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz
niektórych innych ustaw**

(druk nr 493)

I. Cel i przedmiot ustawy

Uchwalona przez Sejm ustawa o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy, ma na celu optymalizację procesu przyznawania i obsługi świadczenia wychowawczego, co ma przełożyć się na redukcję kosztów jego obsługi.

Proponowane rozwiązanie zakłada:

1) zmianę organu właściwego w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy, obsługującego świadczenie wychowawcze na Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz zmianę prowadzenia postępowań w sprawie świadczenia. Postępowanie w sprawie o świadczenie wychowawcze ma być wyłącznie elektroniczne a obsługa wniosków ma być zautomatyzowana;

2) zmianę sposobu składania wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego przez wyłączenie formy wniosku papierowego, składanego bezpośrednio w siedzibie jednostki właściwej bądź za pośrednictwem przesyłki listowej, a pozostawienie wyłącznie możliwości składania wniosku przez systemy teleinformatyczne takie jak:

– PUE ZUS,

– systemy teleinformatyczne banków krajowych i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych,

– system teleinformatyczny utworzony przez ministra właściwego do spraw rodziny – Platforma Informacyjno-Usługowa Empatia;

3) zmianę sposobu wypłaty świadczenia wychowawczego przez rezygnację z wypłat w formie gotówkowej i przekazem pocztowym na rzecz wypłat w formie bezgotówkowej na wskazany przez wnioskodawcę numer rachunku bankowego;

4) wypłatę świadczeń wychowawczych w pełnej wysokości osobom, które dotychczas były pozbawione tego świadczenia lub pobierały świadczenie w obniżonej wysokości, z uwagi na przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;

5) uregulowanie prawa do świadczeń z programu „Rodzina 500+” na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Obecnie rozwiązania w tym zakresie zawarte są w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podstawy przysługiwania świadczenia wychowawczego pozostały niezmienione.

Zmiany w przepisach innych ustaw mają na celu dostosowanie ich brzmienia w związku ze zmianą organu wskazanego do obsługi, przyznawania i wypłaty świadczenia wychowawczego.

Ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. z wyjątkiem przepisów mających na celu dostosowanie się Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do obowiązków nałożonych ustawą, które wejdą w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę w dniu 17 września 2021 r. Projekt ustawy stanowił przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 1530). Prace nad ustawą prowadziła Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, która przedstawiła sprawozdanie w druku sejmowym nr 1561. Komisja wprowadziła zmiany doprecyzowujące i redakcyjne. W drugim czytaniu zgłoszono 8 poprawek, które miały na celu rezygnację z nowelizacji ustawy w zakresie zmiany organu odpowiedzialnego za przyznawanie świadczenia wychowawczego, pozostawienie możliwości składania wniosku o świadczenie wychowawcze w formie papierowej oraz wydłużenie terminu wejścia w życie ustawy. Sejm uchwalił ustawę w brzmieniu zaproponowanym w sprawozdaniu Komisji.

III. Uwagi szczegółowe

1) Konieczna jest korekta poleceń nowelizacyjnych w poszczególnych jednostkach redakcyjnych tekstu ustawy:

– w art. 1 w pkt 15 w lit. e w tiret drugim w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i” zastępuje się wyrazami „po pkt 4” oraz w pkt 4a na końcu kropkę zastępuje się średnikiem,

– w art. 1 w pkt 23:

a) w lit. a wyrazy „w zdaniu drugim” zastępuje się wyrazami „w zdaniu trzecim”,

b) w lit. b wyrazy „w zdaniu trzecim” zastępuje się wyrazami „w zdaniu czwartym”;

2) Zasady techniki prawodawczej dotyczące systematyki aktu, w tym wzajemnej relacji pomiędzy przepisami ogólnymi i szczegółowymi, wskazują, iż przepis formułujący wyjątki lub uściślenia zamieszcza się bezpośrednio po danym przepisie szczegółowym (§ 23 ust. 3). Zasady techniki prawodawczej nie zalecają w takim przypadku stosować formuły „z zastrzeżeniem”. W związku z tym, że sformułowanie takie nie niesie ze sobą wartości normatywnej, a ponadto może budzić wątpliwości interpretacyjne, proponuje się je wyeliminować z art. 1 pkt 29, art. 28 ust. 1 ustawy.

Propozycja poprawki:

– w art. 1 w pkt 29, w art. 28 w ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 i 1491). Organem wyższego stopnia w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.”;

3) Na podstawie art. 16 ustawy do zamówień na usługi lub dostawy udzielane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z wdrożeniem realizacji świadczenia wychowawczego do dnia 31 grudnia 2022 r. nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych.

Należy zwrócić uwagę, że w opinii Ministra do Spraw Unii Europejskiej art. 16 ustawy jest niezgodny z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE w sprawie zamówień publicznych.

W opinii Ministra, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wszelkie wyjątki od stosowania przepisów dyrektywy dotyczących zamówień publicznych są nie tylko wyczerpująco określone w tych dyrektywach, ale również podlegają wykładni zawężającej. Zdaniem Ministra do Spraw Unii Europejskiej projektodawca nie wykazał by wyłączenie zastosowane w ustawie mieściło się w zakresie wyłączeń dopuszczalnych na podstawie dyrektywy 2014/24/UE. Wytyczne Komisji Europejskiej w zakresie stosowania ram dotyczących zamówień publicznych w sytuacji nadzwyczajnej związanej z kryzysem wywołanym epidemią COVID-19 dopuszczają skrócenie terminów w celu przyspieszenia postępowań prowadzonych w oparciu o procedurę otwartą lub procedurę ograniczoną. Można również przewidzieć procedurę negocjacyjną bez uprzedniej publikacji ogłoszenia o zamówieniu, natomiast nie jest możliwe całkowite wyłączenie stosowania dyrektyw unijnych w sprawie zamówień publicznych. Trudności natury praktycznej czy ograniczenia czasowe również nie mają wpływu na uznanie zasadności zastosowanego w ustawie całkowitego wyłączenia stosowania przepisów ustawy–Prawo zamówień publicznych.

Zdaniem Ministra do Spraw Unii Europejskiej wprowadzenie takiego wyłączenia może spowodować wszczęcie względem Polski postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Mając na uwadze powyższe proponuje się rozważenie wykreślenia art. 16 z ustawy.

Propozycja poprawki:

- skreśla się art. 16;
- w art. 26 skreśla się wyrazy „art. 16”.

Aldona Figura

Główny legislator